

Noordhollands Dagblad

Maritieme schuifpuzzel

Gedeputeerde Zita Pels prijst de samenwerking in Maritiem cluster

→ REGIO 1 en 10-11

Cor's kracht was dat hij mensen wist te verzamelen die hij de vrije hand gaf

De Texelse econoom Cor Kuip (op koe) begon in 1982 café De Kuip in De Koog. Het werd de huiskamer van Texelaars

→ REGIO 6-7

VOOR HET LAATSTE NIEUWS: NHD.NL

TIPS EN REACTIES: REDACTIE.HC@NHD.NL

WOENSDAG 6 APRIL 2022

MARITIEM CLUSTER Verplaatsen Moormanbrug mogelijke oplossing om ruimte te winnen

De maritieme schuifpuzzel

Het moet de schuifpuzzel van Den Helder worden: door losse puzzelstukjes tegen elkaar uit te wisselen moet ruimte worden vrijgespeeld voor marine, TESO, betere verkeersafwikkeling, energietransitie en dijkverzwaring.

Casper Duin
c.duin@mediahuis.nl

Den Helder ■ Hoe kun je dijkverzwaring, verkeersproblematiek, de wens van de Koninklijke Marine voor meer kaderuimte en energietransitie verenigen en tegelijkertijd alle partijen tevreden te houden?

Voor die opgave stonden de gemeente Den Helder, provincie Noord-Holland en de marine die samen optrekken in de ontwikkeling van het Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Het idee is dat alle partijen wat terrein prijsgeven en dat op een andere plek terugkrijgen, zo blijkt uit de rapportage die binnenkort verschijnt. Bij de zoektocht is immers vooral gekeken naar

schuifruimte. „Door de Moormanbrug vijfhonderd meter zuidelijker te verschuiven, win je een deel van de achthonderd meter kaderuimte die de marine nodig heeft voor de modernisering van de vloot”, duidt wethouder Kees Visser de uitkomsten. Verkeer zou dan via een 'Ravelijnbrug' naar het Nieuwe Werk kunnen worden geleid. „Vanuit bedrijfsveiligheid wil de marine twee toegangen houden, dus het schrappen van de Moormanbrug is geen optie.”

Paleiskade

Door de TESO-veerhaven iets noordelijker te leggen en extra ruimte te creëren op Harssens en bij de Paleiskade, moet volgens Visser tegemoet gekomen worden aan de wens voor meer ruimte en een betere verkeers-

”
Kooyhaven en Kooypunt kunnen fungeren als overslagpunt van verkeer

afwikkeling richting of vanaf de Texelse boot. De TESO-aanlanding moet in de nabije toekomst worden vervangen.

Zo min mogelijk (zwaar) verkeer naar de (binnen)stad, is een ander uitgangspunt in het rapport. Daarin wordt gedacht aan verhuizing van het logistiek transportcentrum van de marine aan de Bassingracht en van logistiek centrum Het Arsenal naar bijvoorbeeld Kooyhaven. „Kooyhaven en Kooypunt kunnen daarbij fungeren als overslagpunt van verkeer. Voor personeel van de offshore of de marine, vrachtwagens, Texel-verkeer. Je kunt denken aan een shuttlebus, bij vrachtwagens aan van groot naar klein met elektrisch vervoer naar de binnenstad.”

Gedeputeerde Zita Pels, onder

meer verantwoordelijk voor zeehavens, spreekt van een gezamenlijk voornemen. „Wat zo mooi is aan dit proces is dat we echt met z'n allen hebben gezegd: we gaan naar alle puzzelstukjes kijken. Niet naar een deelbelang en kijken of we daar voor de korte termijn een oplossing voor kunnen vinden. Maar we gaan naar alle stukjes kijken. Dat betekent dat je misschien moet gaan schuiven met de belangen die er zijn om uiteindelijk de beste puzzel te krijgen. Niets doen is geen optie.”

„Natuurlijk is dit voer voor discussie”, vervolgt Pels. „Er zitten haken en ogen aan. Niet alles zal haalbaar zijn. We willen dit wel gaan verzilveren. Er is niet zomaar iets op papier gezet.”

→ Regio 10-11: Voorkomen van natte voeten

INTERVIEW Zeespiegelstijging geldt als grensverlegger in Maritiem Cluster

Voorkomen van 'natte voeten'

De zeespiegelstijging was volgens wethouder Kees Visser de 'gamechanger' bij de ontwikkelingen in het Maritiem Cluster. Alle partijen zoeken naar een manier om in de toekomst geen natte voeten te krijgen.

Casper Duin
c.duin@medihuis.nl

→ Vervolg van regiovoorzitter

Den Helder ■ Bij hoog water reikt het waterpeil regelmatig tot aan de aanlegsteigers van de marineschepen, zo vertelt Commandant Zeestrijdkrachten René Tas uit eigen ervaring. „Er is werk aan de winkel. Allereerst voor 2030, maar zeker ook voor 2050 en verder. Niks doen is geen optie.”

„De zeespiegelstijging was de gamechanger”, aldus Visser. „Het inzicht dat je gezamenlijk krijgt dat de marinehaven er in 2050 op de een of andere manier anders uit moest zien, de noodzaak om iets aan die gebiedsontwikkeling te doen, die was er wel degelijk. Het gezamenlijk belang is dat we straks allemaal met de voeten in het water staan als we niks doen. Dat geldt voor de marine maar ook voor het offshorebedrijfsleven en de hele stad. En eigenlijk ook de hele regio als het gaat om primaire waterkering.”

Om die reden is het volgens Visser zo belangrijk dat alle partijen de handen ineenslaan in de ontwikkeling van het Maritiem cluster. „Niet alleen gemeente, provincie en marine, ook het bedrijfsleven en het Hoogheemraadschap. Stel dat het Hoogheemraadschap ons hier zou bellen met de boodschap 'we zijn van plan om over vijf jaar die dijk op te hogen en jammer joh, dat betekent dat de Zeevaartschool, Damen Shipyards en al die bedrijvigheid langs het Nieuwediep en Nieuwewerk even moeten bewegen voor het aanpakken van de dijk'. Dan heb je

een heel andere discussie dan wanneer je nu samen optrekt. Zij hebben een programma om die investeringen te doen de komende dertig jaar, om die veiligheid te borgen. Hoe die dijk eruit moet zien, dat maakt ons niet zoveel uit. Dat is een kwestie van tekenen. Als je 'm multifunctioneel kunt maken, dus met een weg, bedrijvigheid of een kade, dan heb je een heel mooie sprong gemaakt. En als het dan weer gaat om waarom gaat het nu wel lukken? We kwamen er ook achter dat er een heel grote pot met geld ligt rondom die dijkverzwaring, die een deel van de infrastructurele opgaven feitelijk kan cofinancieren.”

Energietransitie

Daarnaast is er wat Visser noemt 'de hele discussie over de energietransitie'. „Daar hebben we best wel discussie over gehad. Ook op nationaal niveau natuurlijk. Het politiek draagvlak voor de energietransitie, met name rondom duurzame energie op de Noordzee, heeft wel erg lang op zich laten wachten. Het gaat nu in een sneltreinvaart.”

Gedeputeerde Zita Pels wijst erop dat alle leidingen hier al liggen. „Nu is het zaak om te zorgen dat je als regio klaarstaat. Het mooie hier in Den Helder voor waterstof is, dat alle leidingen er al liggen. Daar gaat nu gas doorheen en straks gewoon waterstof. Dat zou nog veel meer op de kaart moeten staan, dat er enorm veel kansen zijn. De transitie gaat veel sneller dan we denken. Zelfs zonder de oorlog. En als je kijkt naar de positie van Den Helder ten opzichte van de windparken op zee

Oorlog opent ogen

Tijdens de totstandkoming van het rapport brak in Oekraïne de oorlog uit. Het vestigde extra de aandacht op twee pijlers van het Maritiem Cluster: energietransitie en Defensie. „Voor mij persoonlijk is dat frappant”, stelt wethouder Kees Visser. „De energietransitie is tien jaar een discussie geweest, nu niet meer. De NAVO-norm om twee procent van het bruto binnenlands product aan Defensie uit te geven, is volgens mij nagenoeg geen discussie meer.”

„De oorlog heeft de ogen geopend voor het grote belang dat wij als Nederland meer energie-onafhankelijk worden en de energietransitie gaan versnellen”, voegt gedeputeerde Zita Pels daaraan toe.

straks, dan is het maar de vraag of je een uithoek bent. Want dan ben je hartstikke dichtbij. Dat is omdenken hier in de regio. Oh wacht, we kunnen hier een heel centrale rol gaan spelen in een nationale opgave. Maar ook in Den Haag. Zij hebben de Noordkop heel hard nodig om die veel snellere transitie te realiseren.”

Een dezer dagen worden de uitkomsten in een definitief rapport gevat. En dan? Visser: „Niks is in beton gegoten. Het is spannend op z'n tijd, ook politiek. Op het moment dat de gemeenteraad roept 'kom maar met een transferium', dan is het een piketpaaltje dat we eigenlijk niet wilden slaan. Omdat we juist vanuit bredere belangen gingen nadenken over mobiliteitsopgaven. Of als de marine alleen maar had gezegd 'we moeten de Moormanbrug verplaatsen, voor de rest maakt het ons geen moer uit', dan heb je een heel ander gesprek over Buitenveld, over Harssens, over de Bassingracht.

Ik zie heel veel dingen die bekend zijn, maar er zitten ook een aantal blije verrassingen bij: 'Joh, dat we daar niet slimmer over nagedacht hebben.'”

Ruimtes

Pels: „Ruimtes worden steeds beperkter, overall. Natuurlijk iedereen vertegenwoordigt een belang. Een bedrijf heeft een eigen belang, inwoners die aan een drukke weg wonen, die vinden dat het anders moet. Wij als overheden hebben wensen over wat we met de beschikbare ruimte doen. Wat wij met dit proces willen bereiken is dat Den Helder en de regio verder komen. Om dat te doen kunnen we als samenwerkende partijen niet alleen in ons eigen belang blijven zitten, dan komt er namelijk nooit een oplossing. Niet iedereen zal precies zijn zin krijgen, dat besef lijkt iedereen te hebben en te accepteren. Want we zien hier nu gebeuren dat iedereen zegt: ja, is goed.”

„Het gezamenlijk belang is dat we straks allemaal met de voeten in het water staan als we niks doen

„Niet iedereen zal precies zijn zin krijgen, dat besef lijkt iedereen te hebben en te accepteren

Het geschetste langetermijnperspectief, onderverdeeld in drie clusters.

ILLUSTRATIE GEMEENTE DEN HELDER

Ruimte voor TESO op Harssens

In cluster twee (Harssens e.o.) moet ruimte worden gevonden voor de TESO op Harssens en aan de Paleiskade.

„Harssens en Buitenveld zijn plekken waar je vierkante meters kunt vinden in de schuifpuzzel”, legt Kees Visser uit. „De TESO blijft op z'n plek, met de monding iets noordelijker. Je kunt extra ruimte tegen Harssens aan creëren, deels door functies te verplaatsen. Vooral het gebied waar Peterson nu zit aan de Paleiskade, daar kun je extra breedte creëren. Natuurlijk liggen hier gevoeligheden vanuit standpunten. De standpunten van de TESO en de marinejachtclub liggen anders dan de gezamenlijke belangen. Als je denkt aan de marinejachtclub, zou dat wel naar het bassin van Willemsdijk kunnen. Dat betekent dat je daarmee dus een alternatief aanbiedt voor de functie, maar de functie wel behoudt in en om de haven. Of andere ruimte aanbiedt voor Peterson. Niet zozeer voor de distributie en de overslag, maar in ieder

Kees Visser. FOTO GEMEENTE DEN HELDER

geval voor de kantoren. Omdat je die kaderuimte als terminal veel beter kunt benutten dan dat daar een kantoor is. Of een TNO-gebouwtje of een ICT-bedrijf dat niet haven- of kadegebonden is. Buitenveld kun je gebruiken voor de haven-economie, civiele bedrijvigheid of Koninklijke Marine.”

Zwaar verkeer naar Kooypunt

Kooyhaven en Kooypunt worden in de maritieme ruilverkaveling gezien als locaties waar ruimte is.

Voor bijvoorbeeld het logistiek transportcentrum van de marine aan de Bassingracht of het marinemagazijn Het Arsenaal. Visser: „Het logistiek transportcentrum van de marine ligt in het hart van de stad. Veel voertuigen, veel verkeersbewegingen. Zelfs als er geen verkeersbewegingen waren, dan nog was het onlogisch. We onderscheiden vier verkeersstromen: stad, bestemming, TESO en haven (offshore en marine). Die kunnen we scheiden, dan wel op een andere manier benaderen. Als je de activiteiten van de Bassingracht en Het Arsenaal op een andere plek terugvindt, heb je dat verkeer al opgelost.”

Daarnaast wordt het gebied gezien als mogelijk scharnierpunt voor de overslag van verkeer. „Openheid, dat is wat de regio nodig heeft. Dat je het op tafel legt. Een transferium voor welke stroom dan

Gedeputeerde Zita Pels. FOTO GEMEENTE DEN HELDER

ook, moeten we kunnen overwegen. Wat werkt het beste voor de regio? Daar gaat het uiteindelijk om”, reageert gedeputeerde Zita Pels.

Marine: meer kaderuimte en twee toegangen

Door in het eerste cluster (Nieuwe Diep/Nieuwe Werk) de Moormanbrug vijfthonderd meter zuidelijker te leggen, wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de Koninklijke Marine (KM): meer kaderuimte en behoud van twee toegangen. Voor de toekomstige uitbreiding en modernisering van de vloot zoekt de marine in Den Helder naar achthonderd strekkende meter kaderuimte. Die moet worden gevonden in het verleggen van de Moormanbrug, vijfthonderd meter zuidelijker. Op die manier wordt het gebied voor de brug veel langer en ontstaat ruimte voor zeehavengebonden schepen die daar kunnen aanleggen

„De schepen worden steeds groter, die vergen dus meer ruimte”, stelt Commandant Zeestrijdkrachten (CZSK) René Tas. „Neem bijvoorbeeld de mijnenjagers. In de nabije toekomst krijgen we onbemande schepen. Die moeten een plek krijgen. Die achthonderd meter kaderuimte hebben we echt nodig om ook in de toekomst onze taken te kunnen ver-

vullen. De marine wil en gaat groeien. In de rapportage wordt ook gesproken over Harssens. Dat dat een andere invulling zou kunnen krijgen. Daar moeten we het nog over hebben. De marine kan elke meter kaderuimte goed gebruiken. Harssens zou een goede plek zijn voor de on-

Meters maken met verplaatsing van Moormanbrug

bemande schepen of de onbemande vliegtuigen die we in de toekomst zullen gaan inzetten.”

Het scenario waarin de Moormanbrug helemaal zou verdwijnen en het marinepersoneel alleen via de zuidpoort toegang heeft tot de Nieuwe Haven, is voor Tas onbespreekbaar. „Allereerst uiteraard vanwege bedrijfsveiligheid. Bij een

mogelijke aanval ben je qua evacuatie wel erg kwetsbaar met slechts één uitgang. Veel marinemensen wonen daarnaast in de stad en komen op de fiets naar hun werk. Het getuigt in mijn ogen niet van goed werkgeverschap als zij vanuit de stad kilometers moeten omfietsen naar de zuidpoort.”

De inbreng van de marine in het Maritiem cluster past volgens de commandant naadloos bij de meer naar buiten gekeerde benadering van de Koninklijke Marine. „Je kunt inderdaad niet zomaar ons terrein op lopen. Dat wil niet zeggen dat we een gesloten bolwerk zijn. Ik denk juist dat we als marine dichterbij de maatschappij komen. We werken steeds vaker samen met lokale en regionale bedrijven. Iets dat we graag willen uitbreiden. Den Helder heeft de marine nodig, maar de marine Den Helder zeker ook. Wij zijn gebaat bij een fijn woonklimaat, goed onderwijs, dito bereikbaarheid. Kijk, dit is nog geen plan. Het is een uitwerking van alle opgehaalde informatie.

Commandant René Tas. FOTO DEFENSIE

Het ondertekenen van de bestuursovereenkomst is de volgende stap. Ik kijk uit naar de verdere samenwerking.”